

Le Discours Rapporté

Dolaylı Anlatım — Birinin Söylediğini Aktarmak

Doğrudan → Dolaylı · Zaman Kayması · Zamir ve İfade Değişimleri

Bu derste neleri öğreneceksin?

- Doğrudan anlatım (discours direct) vs dolaylı anlatım (discours indirect)
 - Giriş fiili présent'te → zaman değişmez (kolay mod)
- Giriş fiili geçmiş zamanda → zaman kayması (concordance des temps)
 - Zamir değişimleri: je → il, tu → je, mon → son...
- Zaman ve yer ifadesi değişimleri: aujourd'hui → ce jour-là...
- 3 cümle türü: düz cümle (que), soru (si), emir (de + inf.)

1 Doğrudan ve Dolaylı Anlatım Nedir?

Birinin söylediğini iki şekilde aktarabilirsin:

Doğrudan anlatım (discours direct): Kişinin sözlerini birebir, tırnak içinde aktarırın:

→ Marie dit : « Je suis fatiguée. » — Marie diyor ki: "Yorgunum."

Dolaylı anlatım (discours indirect): Kişinin sözlerini kendi cümlene entegre edersin:

→ Marie dit qu'elle est fatiguée. — Marie yorgun olduğunu söylüyor.

	Discours Direct	Discours Indirect
Tırnak	Var: « ... »	Yok
Bağlaç	Yok (iki nokta kullanılır)	que, si, de gibi bağlaçlar
Zamirler	Konuşanın zamirleri (je, tu...)	Aktaranın bakış açısından (il, elle...)
Zaman	Konuşma anındaki zaman	Giriş fiili geçmişse kayma olur
Türkçe	"Yorgunum" dedi.	Yorgun olduğunu söyledi.

Kodlama — Kamera ve muhabir: Doğrudan anlatım = canlı yayın (kişi kendi konuşuyor, biz dinliyoruz). Dolaylı anlatım = muhabir aktarıyor (kişi konuştu, muhabir bize ne söylediğini kendi kelimeleriyle anlatıyor). Kamera açısı değişiyor!

2 Giriş Fiili Présent'te: Kolay Mod

Eğer giriş fiili (dire, demander, répondre...) **présent**'te ise, zaman değişmez — sadece zamirleri ve bağlacı değiştirirsin. Bu en kolay durum:

A. Düz cümle → que

Direct: Il dit : « Je suis content. »

Indirect: Il dit qu'il est content.

Dedi ki: "Mutluyum." → Mutlu olduğunu söylüyor.

Direct: Elle dit : « J'ai faim. »

Indirect: Elle dit qu'elle a faim.

B. Evet/hayır sorusu → si

Direct: Il demande : « Tu viens ? »

Indirect: Il demande si je viens.

"Geliyor musun?" diye soruyor. → Gelip gelmediğimi soruyor.

C. Soru kelimesiyle soru → soru kelimesi kalır

Direct: Il demande : « Où habites-tu ? »

Indirect: Il demande où j'habite.

"Nerede oturuyorsun?" diye soruyor. → Nerede oturduğumu soruyor.

Direct: Elle demande : « Qu'est-ce que tu fais ? »

Indirect: Elle demande ce que je fais.

D. Emir cümlesi → de + infinitif

Direct: Il dit : « Viens ici ! »

Indirect: Il dit de venir ici.

"Buraya gel!" diyor. → Buraya gelmemi söylüyor.

Direct: Elle dit : « Ne parle pas ! »

Indirect: Elle dit de ne pas parler.

Cümle Türü	Direct	Bağlaç	Indirect
Düz cümle	« Je suis content. »	que	...qu'il est content.
Evet/hayır sorusu	« Tu viens ? »	si	...si je viens.
Soru kelimesi	« Où habites-tu ? »	soru kelimesi	...où j'habite.
Qu'est-ce que	« Qu'est-ce que tu fais ? »	ce que	...ce que je fais.
Qu'est-ce qui	« Qu'est-ce qui se passe ? »	ce qui	...ce qui se passe.
Emir	« Viens ! »	de + inf.	...de venir.
Olumsuz emir	« Ne parle pas ! »	de ne pas + inf.	...de ne pas parler.

Kodlama — 3 anahtar: Düz cümle = **que**. Evet/hayır sorusu = **si**. Emir = **de + infinitif**. Bu 3 anahtar bilersen dolaylı anlatımın %80'ini çözersin. Soru kelimesi varsa (où, quand, comment...) soru kelimesi yerinde kalır.

3 Giriş Fiili Geçmişte: Zaman Kayması

Eğer giriş fiili **geçmiş zamanda** ise (il a dit, elle a demandé...), dolaylı anlatımdaki fiil **bir zaman geriye kayar**. Buna Fransızcada **concordance des temps** (zaman uyumu) denir.

Bu mantık Türkçede de var: "Geliyorum" **dedi** → "Geldiğini" söyledi. Şimdiki zaman geçmişe kayıyor.

Direct (söylenen)	→	Indirect (aktarılan)	Kayma
Présent je suis content	→	Imparfait il était content	présent → imparfait

Passé composé j'ai mangé	→	Plus-que-parfait il avait mangé	p. composé → p-q-p
Futur simple je viendrai	→	Conditionnel présent il viendrait	futur → conditionnel
Futur proche je vais manger	→	Aller (imp.) + inf. il allait manger	aller présent → imp.
Imparfait je mangeais	→	Imparfait il mangeait	Değişmez!
Plus-que-parfait j'avais mangé	→	Plus-que-parfait il avait mangé	Değişmez!
Conditionnel je voudrais	→	Conditionnel il voudrait	Değişmez!

3 kayma + 3 sabit: Présent→imparfait, p.composé→p-q-p, futur→conditionnel = **3 kayma**.
 Imparfait, plus-que-parfait, conditionnel = **zaten geçmişte, daha geriye gidemez → sabit kalır**. Bu mantığı anlarsan zaman kaymasını çözersin.

Kodlama: "Her zaman bir basamak geriye kayar. Présent bir geri = imparfait. P.composé bir geri = p-q-p. Futur bir geri = conditionnel. Zaten en gerideysen → yerinde kal."

Présent → Imparfait

Direct: Il a dit : « Je suis fatigué. »

Indirect: Il a dit qu'il était fatigué.

"Yorgunum" dedi. → Yorgun olduğunu söyledi.

Passé composé → Plus-que-parfait

Direct: Elle a dit : « J'ai mangé. »

Indirect: Elle a dit qu'elle avait mangé.

"Yedim" dedi. → Yediğini söyledi (yemiş olduğunu).

Futur → Conditionnel

Direct: Il a dit : « Je viendrai demain. »

Indirect: Il a dit qu'il viendrait le lendemain.

"Yarın geleceğim" dedi. → Ertesi gün geleceğini söyledi.

4 Zamir Değişimleri

Dolaylı anlatımda bakış açısı değiştiği için zamirler de değişir. Kim konuşuyor, kime aktarılıyor — buna göre zamirler dönüşür:

Direct	→	Indirect	Mantık
---------------	---	-----------------	---------------

je	→	il / elle	Konuşan "ben" → 3. kişi
tu	→	je / il / elle	Bağlama göre değişir
nous	→	ils / elles	"Biz" → "onlar"
mon / ma / mes	→	son / sa / ses	"Benim" → "onun"
ton / ta / tes	→	mon / son	Bağlama göre
notre / nos	→	leur / leurs	"Bizim" → "onların"
me / m'	→	le / la / se	"Beni" → "onu"

Direct: Marie dit : « Je vais chez mon ami avec ma voiture. »

Indirect: Marie dit qu'elle va chez son ami avec sa voiture.

Kodlama: "Kim konuşuyorsa 'ben' → 3. kişiye çevir. Kime konuşuyorsa 'sen' → bağlama göre çevir. İyelikler de paralel değişir."

5 Zaman ve Yer İfadelerinin Değişimi

Giriş fiili geçmişteyse, zaman ve yer ifadeleri de "aktarma anına" göre değişir:

Direct	→	Indirect	Türkçe
aujourd'hui	→	ce jour-là	bugün → o gün
hier	→	la veille	dün → bir önceki gün
demain	→	le lendemain	yarın → ertesi gün
ce matin	→	ce matin-là	bu sabah → o sabah
ce soir	→	ce soir-là	bu akşam → o akşam
cette semaine	→	cette semaine-là	bu hafta → o hafta
la semaine prochaine	→	la semaine suivante	gelecek hafta → sonraki hafta
la semaine dernière	→	la semaine précédente	geçen hafta → önceki hafta
maintenant	→	à ce moment-là	şimdi → o anda
ici	→	là / là-bas	burada → orada
il y a 2 jours	→	2 jours avant / plus tôt	2 gün önce → 2 gün öncesinde
dans 2 jours	→	2 jours après / plus tard	2 gün sonra → 2 gün sonrasında

Mantık: Bu değişimler sadece giriş fiili **geçmişteyse** olur. Giriş fiili présent'teyse (il dit que...) zaman ifadeleri değişmez. Geçmişteyse her şey "o an"a göre yeniden ayarlanır: "bugün" → "o gün", "yarın" → "ertesi gün", "şimdi" → "o anda".

Direct: Il a dit : « Demain, je vais aller ici. »

Indirect: Il a dit que le lendemain, il allait aller là-bas.

6 Soru Cümlelerinin Dönüşümü

Direct (soru)	Bağlaç	Indirect
« Tu viens ? » (Geliyor musun?)	si	Il demande si je viens.
« Où vas-tu ? » (Nereye gidiyorsun?)	où	Il demande où je vais.
« Quand arrives-tu ? » (Ne zaman geliyorsun?)	quand	Il demande quand j'arrive.
« Comment tu t'appelles ? » (Adın ne?)	comment	Il demande comment je m'appelle.
« Pourquoi tu pleures ? » (Neden ağlıyorsun?)	pourquoi	Il demande pourquoi je pleure.
« Qu'est-ce que tu fais ? » (Ne yapıyorsun?)	ce que	Il demande ce que je fais.
« Qu'est-ce qui se passe ? » (Ne oluyor?)	ce qui	Il demande ce qui se passe.
« Qui est-ce ? » (Bu kim?)	qui	Il demande qui c'est.

En kritik dönüşümler: "Qu'est-ce que" → **ce que**. "Qu'est-ce qui" → **ce qui**. Bu ikisini iyi öğren çünkü sınavlarda en çok sorulan dönüşüm bunlar. Ve dolaylı anlatımda **soru işareti yok** — çünkü artık soru sormuyorsun, aktarıyorsun.

7 Giriş Fiilleri (Verbes introducteurs)

Fiil	Anlam	Kullanım	Örnek
dire que	söylemek	Düz cümle	Il dit qu' il est content.
demander si/de	sormak / istemek	Soru / emir	Il demande si tu viens.
répondre que	cevaplamak	Düz cümle	Il répond qu' il ne sait pas.
expliquer que	açıklamak	Düz cümle	Elle explique qu' elle est malade.

annoncer que	duyurmak	Düz cümle	Il annonce qu' il part.
ajouter que	eklemek	Düz cümle	Elle ajoute qu' elle reviendra.
promettre que/de	söz vermek	Düz / emir	Il promet de venir.
proposer de	önermek	Emir (de+inf.)	Il propose d' aller au cinéma.
conseiller de	tavsiye etmek	Emir (de+inf.)	Elle conseille de partir tôt.
ordonner de	emretmek	Emir (de+inf.)	Il ordonne de se taire.

8 5 Adımlık Dönüşüm Algoritması

Adım 1: Giriş fiilini belirle (dit, a dit, demande, a demandé...).

Adım 2: Cümle türünü belirle → bağlacı seç (que / si / soru kelimesi / de+inf.).

Adım 3: Zamirleri değiştir (je→il, mon→son, tu→bağlama göre).

Adım 4: Giriş fiili geçmişte mi? Evet → zaman kayması uygula. Hayır → zaman değişmez.

Adım 5: Zaman/yer ifadelerini kontrol et (demain→le lendemain, ici→là-bas...).

Tam örnek: Direct → Indirect (geçmiş)

Direct: Marie a dit : « Je suis fatiguée aujourd'hui. Demain, je vais me reposer. »

1. Giriş fiili = a dit (geçmiş → kayma olacak)
2. Düz cümle → que
3. je → elle, mon → son
4. suis (présent) → était (imparfait), vais (présent) → allait (imparfait)
5. aujourd'hui → ce jour-là, demain → le lendemain

→ **Marie a dit qu'elle était fatiguée ce jour-là et que le lendemain, elle allait se reposer.**

9 Türk Öğrencilerin Hataları

YANLIŞ: Il a dit que il est content. (élision + kayma!)

DOĞRU: Il a dit qu'il était content. (que+il=qu'il, présent→imparfait)

Neden: Élision zorunlu (qu'il). Giriş fiili geçmişte → présent, imparfait'e kayar.

YANLIŞ: Il demande que tu viens. (soru = si!)

DOĞRU: Il demande si tu viens. (evet/hayır sorusu → si)

Neden: Evet/hayır sorusu dolaylıya çevrildiğinde "que" değil "si" kullanılır.

YANLIŞ: Il a dit qu'il viendra demain. (futur kaymalı!)

DOĞRU: Il a dit qu'il viendrait le lendemain. (futur→cond., demain→le lendemain)

Neden: Giriş fiili geçmişte → futur, conditionnel'e kayar. Demain de le lendemain olur.

YANLIŞ: Elle a dit de ne parler pas. (ne pas sırası!)

DOĞRU: Elle a dit de ne pas parler. (de + ne pas + infinitif)

Neden: Olumsuz emirde "ne pas" birlikte infinitiften önce gelir: de NE PAS parler.

10 Mini Metin: Okul Dedikodusu

Hier, au lycée, il s'est passé beaucoup de choses. Le professeur de maths a annoncé qu'il y aurait un examen la semaine suivante. Sophie a dit qu'elle n'avait pas compris la leçon. Lucas lui a répondu qu'il pouvait l'aider. Marie a demandé si l'examen serait difficile. Le professeur a répondu que ce serait facile si on étudiait bien. Ensuite, le directeur est venu et a ordonné de ne pas faire de bruit. Il a expliqué qu'une réunion importante avait lieu ce jour-là. Sophie m'a demandé ce que je pensais de tout ça. Je lui ai dit que je ne savais pas et que je voulais juste rentrer chez moi !

Dün lisede çok şey oldu. Matematik öğretmeni sonraki hafta sınav olacağını duyurdu. Sophie dersi anlamadığını söyledi. Lucas ona yardım edebileceğini söyledi. Marie sınavın zor olup olmayacağını sordu. Öğretmen iyi çalışılırsa kolay olacağını söyledi. Sonra müdür geldi ve gürültü yapmamamızı emretti. O gün önemli bir toplantı olduğunu açıkladı. Sophie bütün bunlar hakkında ne düşündüğümü sordu. Ona bilmediğimi ve sadece eve gitmek istediğimi söyledim!

Dönüşümleri bul: a annoncé qu'il y aurait (futur→cond.) la semaine suivante (prochaine→suivante). a dit qu'elle n'avait pas compris (p.composé→p-q-p). a demandé si (soru). a répondu que (düz cümle). a ordonné de ne pas faire (olumsuz emir). a demandé ce que je pensais (qu'est-ce que→ce que). **Ce jour-là** (aujourd'hui→ce jour-là).

11 Mini Özet

Direct = tırnak içi, birebir söz. Indirect = aktarma, kendi cümlelere entegre.

3 anahtar bağlaç: düz cümle → que, evet/hayır sorusu → si, emir → de + infinitif.

Soru kelimesi varsa aynen kalır (où, quand, comment...). Qu'est-ce que → ce que.

Giriş fiili présent → zaman değişmez. Giriş fiili geçmiş → zaman bir basamak geriye kayar.

3 kayma: présent→imparfait, p.composé→p-q-p, futur→conditionnel. 3 sabit: imparfait, p-q-p, conditionnel.

Zamirler değişir: je→il/elle, mon→son, nous→ils. Bakış açısı aktarandan.

Zaman ifadeleri değişir: aujourd'hui→ce jour-là, demain→le lendemain, hier→la veille.

Olumsuz emir: de + NE PAS + infinitif (sıra önemli!).